

PROTOCOL

MEDICIJNVERSTREKKING OP BASISCHOLEN

Ingangsdatum:
1 oktober 2010

Inhoudsopgave

- Inleiding ..... pag. 2
- Het kind wordt ziek op school ..... pag. 3
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek ..... pag. 4

Bijlagen:

1. Toestemmingsformulier voor: *'het verstrekken van medicijnen op verzoek'*
2. Richtlijnen: *'hoe te handelen bij een calamiteit'*

Inleiding over medicijnverstrekking en medisch handelen

Leraren op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. (Voor de leesbaarheid van het stuk zullen we hierna spreken over ouders wanneer wij ouder(s) en verzorger(s) bedoelen).

Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Leraren begeven zich dan op een terrein waarvoor zij niet gekwalificeerd zijn. Om deze reden zal de school in principe geen medische handelingen verrichten.

Een uitzondering op deze regel wordt gemaakt indien er sprake is van acuut noodzakelijk ingrijpen. Bijvoorbeeld bij een heftige allergische reactie of een epileptisch insult.

Met het oog op de gezondheid van kinderen is het van groot belang dat er zorgvuldig wordt gehandeld. Leerkrachten moeten daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Activiteiten (zoals het toedienen van injecties) die vallen onder de wet BIG (Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) zijn verzekerd voor zover de leerkracht die deze activiteiten verricht door een medicus (bijv. huisarts) handelingsbekwaam wordt geacht. Deze leerkracht moet wel in het bezit zijn van een bekwaamheidsverklaring. Daarom wil de SCOH middels dit protocol scholen een handreiking geven over hoe in onderstaande situaties te handelen.

De twee te onderscheiden situaties zijn:

- *Het kind wordt ziek op school*
- *Het verstrekken van medicijnen op verzoek*

De eerste situatie laat de school en de leraar geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leraar moet direct bepalen hoe hij moet handelen. Bij de tweede situatie kan de schoolleiding kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen. Voor de individuele leraar geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel beschreven. In de bijlagen vindt u het betreffende toestemmingsformulier en/of bekwaamheidsverklaring.

Wij adviseren u dit te gebruiken

Heeft u naar aanleiding van dit protocol nog vragen, dan kunt u zich wenden tot de sociaal verpleegkundige van de GGD van uw school.

1. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind 's morgens gezond op school en krijgt tijdens de schooluren last van hoofd-, buik- of oorpijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden. Een leraar verstrekt dan vaak ten onrechte – zonder toestemming of medeweten van ouders – een 'paracetamolletje' of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In zijn algemeenheid is een leraar niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook gebonden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is naar huis moet. De schoolleiding zal, in geval van ziekte, altijd contact moeten opnemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren (is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc..?)

Ook wanneer een leraar inschat dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, dan is het verplicht om altijd eerst contact te zoeken met de ouders. Vraag toestemming aan de ouders om een bepaald middel te verstrekken.

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. Het kind kan niet naar huis gestuurd worden zonder dat daar toezicht is. Ook kunnen de medicijnen niet met toestemming van de ouders verstrekt worden. De leraar dient dan zelf geen medicijn toe maar begeleidt het kind naar de huisarts of naar de spoedeisende hulp van een ziekenhuis. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting is van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders zodat we niet uitputtend alle signalen kunnen benoemen die zich kunnen voordoen.

Enkele zaken (niet limitatief!) waar u op kunt letten zijn:

- *toename van pijn*
- *misselijkheid*
- *verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen)*
- *verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur)*
- *verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid)*

Realiseer u dat u geen arts bent en raadpleeg, bij twijfel, altijd een (huis)arts. Dit geldt uiteraard ook wanneer de pijn blijft of de situatie zich verergert. De zorgvuldigheid die u hierbij in acht moet nemen is dat u handelt alsof het uw eigen kind is.

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan pufjes voor astma of antibiotica . Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een leraar deze middelen wil verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven. De verantwoordelijkheid voor een juiste toediening van de medicijnen berust bij de ouders/verzorgers.

Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

Leg daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden. Hiervoor is een medicijninstructie toegevoegd in bijlage 1.

Leg verder de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren (in medicijnenkluisje) en de wijze van controle op de vervaldatum.

Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leraren verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Protocol aanname medicijnen:

- ***Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind***
- ***Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn***
- ***Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.***

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat u duidelijk alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt) 2.

- 1 Toestemmingsformulier voor 'verstrekken van medicijnen op verzoek' *zie bijlage 1*
- 2 Richtlijnen 'hoe te handelen bij een calamiteit' *zie bijlage 2*

- 4 -

BIJLAGE 1

HET VERSTREKKEN VAN MEDICIJNEN OP VERZOEK

(Toestemmingsformulier 1)

Verklaring Toestemming tot het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ondergetekende geeft toestemming voor het toedienen van de hieronder omschreven medicijn(en) aan:

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____

Telefoon thuis: _____

Telefoon werk: _____

Naam verstrekker van het medicijn: _____

Functie: _____

Telefoon: _____

Naam specialist: _____

Telefoon: _____

De medicijnen zijn nodig voor onderstaande ziekte:

_____
_____

Naam van het medicijn:

_____
_____

Eventuele bijwerkingen van het medicijn:

_____
_____

Hoe te handelen indien bijwerkingen zich voordoen:

_____
_____

Medicijn(en) mogen alleen worden toegediend in de volgende situatie(s):

MEDICIJNINSTRUCTIE

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen op:

_____ (datum)

DOOR:

Naam: _____

Functie: _____

Van: _____ (instelling)

AAN:

Naam: _____

Functie: _____

Van: _____ (naam, school+plaats)

HOE TE HANDELEN BIJ EEN CALAMITEIT

(RICHTLIJNEN)

Richtlijnen, hoe te handelen bij een calamiteit :

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven.
Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen.
- Indien er sprake is van een acuut epileptisch insult of een heftige allergische reactie: dien een medische spoedmedicatie toe door de persoon die in school daarvoor is opgeleid. De school draagt er zorg voor dat de leerkracht in het bezit is van een bekwaamheidsverklaring afgegeven door een erkend medicus (bijv. huisarts).
- Waarschuw een volwassene voor bijstand (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)
- Bel direct de huisarts en/of de specialist van het kind.
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112.
- Indien sprake is van medicijngebruik: geef door welke medicijnen zijn toegediend/gebruikt.
- Zorg ervoor dat u alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken) zoals:
  1. Naam van het kind
  2. Geboortedatum
  3. Adres
  4. Telefoonnummer van ouders en/of andere, door de ouders aangewezen persoon
  5. Naam en telefoonnummer van huisarts/specialist

6. Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handeling nodig zijn

- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon):
  1. Leg duidelijk uit wat er gebeurd is
  2. Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan/gezegd
  3. In geval van opname, geef door naar welk ziekenhuis het kind is gegaan.